

«Інтегрована медицина та стоматологія»

I Український стоматологічний конгрес з міжнародною участю

Київ, 8–9 лютого 2019 року

Український стоматологічний конгрес з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія» було присвячено Всесвітньому дню стоматолога. Конгрес зібрав на одному майданчику експертів стоматологічної галузі та провідних лікарів суміжних спеціальностей – гінекологів, ендокринологів, кардіологів та фармакологів. У фокусі уваги учасників заходу, котрі прибули з Білорусі, Ізраїлю, Італії, Німеччини та ін. країн, були міждисциплінарна професійна освіта та погляд різнопрофільних фахівців на складні клінічні ситуації, особливості лікування в цих випадках.

Програма конгресу, що включала більш як 20 доповідей та виступів, панельні дискусії, дентал-подіуми, майстер-класи, консилиуми та наради експертів, будувалась за такими тематичними напрямками:

- стоматологічне здоров'я та гормональна дисфункція у жінок репродуктивного віку;
- стоматологічні захворювання у пацієнтів з кардіоваскулярною патологією;
- менеджмент болю та запалення в стоматології;
- гармонія функції та естетики посмішки: критерії успіху для її відтворення;
- питання маркетингового та правового забезпечення роботи стоматологів.

На початку роботи конгресу у форматі відкритого діалогу відбулося обговорення актуальних питань стосовно причин розвитку загальносоматичних захворювань та їх проявів у стоматологічній практиці.

Різні точки зору на здоров'я жінки презентували президент ГО «Асоціація стоматологів України», професор кафедри стоматології Національної медичної академії післядипломної освіти (НМАПО) ім. П. Л. Шупика, доктор медичних наук І. П. Мазур та гінеколог-ендокринолог професор ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології ім. академіка О. М. Лук'янової НАМН України», член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук Т. Ф. Татарчук. Лекторський склад конгресу був представлений провідними національними та міжнародними фахівцями.

Професор кафедри акушерства і гінекології Одеського державного медичного університету, доктор медичних наук С. Р. Галич присвятила свою доповідь стоматологічним проблемам, що виникають у вагітних за наявності інфекційно-запального процесу в порожнині рота, та окреслила їхній можливий вплив на перебіг вагітності. Асистент кафедри стоматології НМАПО ім. П. Л. Шупика, кандидат медичних наук Н. М. Юнакова детально розглянула особливості стоматологічного лікування вагітних при TORCH-інфекції та окреслила ризики для майбутньої дитини.

Особлива увага конгресу була прикута до теми взаємодії лікарів-стоматологів з кардіологами. «Найпоширенішим патологічним тандемом у практиці стоматологів і кардіологів є серцево-судинні захворювання та генералізований пародонтит II–III ступеня», – повідомила у своєму виступі професор, завідувачка кафедри терапевтичної стоматології ПВНЗ «Київський медичний університет», доктор медичних наук О. В. Копчак. За словами спікера, проведення пародонтологом кюретажу, інших втручань супроводжується високим ризиком проникнення патогенної мікрофлори з пародонтальних кишень у судинне русло. Професор Копчак дала колегам кілька практичних порад стосовно особливостей стоматологічної тактики у пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями.

Вперше на конгресі були представлені результати проведених в Україні спільних наукових досліджень вченими НМАПО ім. П. Л. Шупика та ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова НАМН України», які продемонстрували взаємозв'язок хвороб пародонта із серцево-судинними захворюваннями, вплив пародонтопатогенної мікрофлори порожнини рота на розвиток клапанної патології серця. Висновки вчених презентували професор, завідувач відділення хірургічного лікування поліорганної патології та акушерської кардіохірургії Національного інституту серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова НАМН України, доктор медичних наук Р. М. Вітовський та співробітники кафедри стоматології НМАПО ім. П. Л. Шупика професор, доктор медичних наук І. П. Мазур та аспірант М. В. Слободяник.

Проблеми із зубами та яснами впливають на ймовірність розвитку артеріальної гіпертензії, серцевої недостатності, порушень серцевого ритму і провідності, патології клапанів серця, інфекційного ендокардиту. За даними вчених, у 10–20% випадків інфекційний ендокардит спричиняють стоматогенні вогнища інфекції, пародонтит (особливо у хворих із вадами серця).

До участі в конгресі було широко залучено фармакологів. У межах заходу пройшов міждисциплінарний консилиум «Медикаментозний супровід та вплив на стоматологічне здоров'я», де професор кафедри фармакоелектрофізіології Національного фармацевтичного університету МОЗ України Н. В. Бездітко висвітлила проблему застосування нестероїдних протизапальних засобів у медицині та стоматології. Професор кафедри ортопедичної стоматології НМАПО ім. П. Л. Шупика, доктор медичних наук П. В. Леоненко розповів про менеджмент болю та запалення на етапах підготовки і проведення дентальної імплантації.

Цікавими та корисними були майстер-класи зарубіжних спеціалістів. Карло Запала (Італія), фахівець в естетичній стоматології та пластичній хірургії, представив доповідь про гармонію естетики та функції як кінцевої мети відновлення (реставрації) зубів. В'ячеслав Ротт (Німеччина) надав покроковий алгоритм у створенні бездоганної посмішки у пацієнтів з особливими вимогами до естетики. Максим Барський (Ізраїль) поділився міжнародними стандартами підготовки зубів під вініри з урахуванням питань біомеханіки.

Лекція завідувачки стоматологічного відділення 22-ї дитячої стоматологічної поліклініки Л. Ф. Жугіної (Мінськ,

Республіка Білорусь) була присвячена темі взаємозв'язку стоматології з акушерсько-гінекологічною та педіатричною службами в рамках програми профілактики основних стоматологічних захворювань у дітей. У доповіді було лаконічно і доступно викладено суть профілактичних програм у Республіці Білорусь. Вони сфокусовані на превенції карієсу й захворювань тканин пародонта, використовують методи доказової медицини, враховують особливості проведення у кожній віковій групі, мають довгострокові цілі та завдання, передбачають чіткі методи моніторингу, легко адаптуються залежно від кадрового/матеріального забезпечення установи. «Завдяки активним профілактичним заходам поширеність карієсу знизилася з 20% у 2008 р. до 4% у 2018 р.», – резюмувала Л. Ф. Жугіна.

Нараду експертів з питань профілактики стоматологічних захворювань «Сучасні погляди на профілактику основних стоматологічних захворювань» також було проведено у рамках конгресу. Вона відбулась за підтримки ГО «Асоціація стоматологів України», ВГО «Асоціація лікарів-пародонтологів України», ВГО «Асоціація зубних гігієністів України» та компанії «Colgate». У заході взяли участь провідні фахівці з різних регіонів України (Київ, Львів, Одеса, Харків, Дніпро, Запоріжжя, Івано-Франківськ, Тернопіль, Ужгород).

З доповіддю на тему «Новий спільний проект Європейської федерації пародонтологів (ЄФП (EFP) і компанії «Colgate», присвячений профілактиці захворювань періодонта і карієсу: Perio&Caries» виступила доктор медичних наук, заслужений діяч науки і техніки України, професор, завідувачка кафедри терапевтичної стоматології НМАПО ім. П. Л. Шупика Г. Ф. Білоклицька.

РЕЗОЛЮЦІЯ

**І УКРАЇНСЬКОГО СТОМАТОЛОГІЧНОГО
КОНГРЕСУ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ІНТЕГРОВАНА МЕДИЦИНА ТА СТОМАТОЛОГІЯ»**

Київ, 8–9 лютого 2019 року

Медицина та стоматологія у ХХІ сторіччі характеризуються новими технологіями та постійним оновленням знань, які відкривають нові механізми розвитку і перебігу захворювань, фармакологічну корекцію цих станів, змінами процесів захворюваності, постарінням населення, що, з одного боку, підвищує потреби населення в медичному обслуговуванні, а з іншого – зумовлено економічним тиском, спрямованим на зменшення витрат та необхідність підвищення доступності медичної допомоги.

З метою підвищення ефективності та якості медичної допомоги, що спрямована на раннє виявлення та профілактику захворювань, попередження можливих ускладнень, важливою є міждисциплінарна взаємодія медичних працівників різних спеціальностей, спрямована на лікування людини, а не хвороби. Набуття нових навичок та компетенцій можливе шляхом міждисциплінарної професійної освіти, організації спільних медичних освітніх заходів.

**ГЛОБАЛЬНІ ЦІЛІ, ВИЗНАЧЕНІ ВООЗ І FDI (2003 р.)
ДО 2020 РОКУ, ПЕРЕДБАЧАЮТЬ:**

- сприяння стоматологічному здоров'ю і зменшенню впливу захворювань стоматологічного та щелепно-лицевого походження на загальний стан здоров'я і психосоціальний розвиток, зосередження сил на популяризації стоматологічного здоров'я серед населення, яке найбільшою мірою страждає від вказаних станів і захворювань;
- мінімізацію впливу проявів стоматологічних і щелепно-лицевих загальних захворювань окремих осіб і суспільства в цілому, використовуючи ці прояви для ранньої діагностики, профілактики і ефективного лікування системних захворювань.

Відповідно до директив ВООЗ та Всесвітньої федерації стоматологів щодо підвищення стандартів надання медичної допомоги пацієнтам, їхнім сім'ям та суспільству в цілому, необхідно запровадити міждисциплінарний комплексний підхід у веденні пацієнта, поєднати профілактику з ранньою діагностикою та єдиним баченням етіології, патогенезу та клінічних проявів захворювань порожнини рота і організму людини, тісну співпрацю та спільну практику лікарів різних спеціальностей. За кількістю відвідувань стоматологів на другому місці після лікарів сімейної практики (терапевтів) та на передовій лінії профілактики, ранньої діагностики і лікування як захворювань порожнини рота, так і загальносоматичних хвороб. Взаємодія з лікарями інших галузей медицини з метою зниження рівня стоматологічної захворюваності, профілактики основних неінфекційних захворювань сприяє покращенню загального стану здоров'я, якості і тривалості життя людини.

Міждисциплінарна професійна освіта (МПО) – важливий інструмент підготовки до спільної практики лікарів різних спеціальностей. За визначенням ВООЗ, міждис-

циплінарна професійна освіта – це досвід представників двох або кількох медичних професій, коли вони працюють разом з метою забезпечення ефективної спільної взаємодії та оптимізації результатів медичної допомоги. В багатьох країнах світу впроваджено МПО для налагодження міждисциплінарної взаємодії між лікарями загальної практики, медсестрами, фармацевтами, дієтологами, стоматологами в умовах стаціонару.

Інтегрована медицина та стоматологія є галуззю науки, що вивчає зміни в організмі людини на перетині медицини і стоматології, спільні чинники ризику, причини, механізми розвитку захворювань порожнини рота і системних порушень людини, вплив здоров'я порожнини рота на організм в цілому та перебіг загальносоматичних захворювань, взаємозумовленість і взаємообтяження патологічних процесів у порожнині рота та організмі людини з метою розробки та впровадження спільних протоколів ведення пацієнтів з коморбідними станами.

Важливе значення для державного підходу в профілактиці основних стоматологічних захворювань має систематизація епідеміологічних обстежень та моніторингу стоматологічних захворювань, розробка Національної та регіональних комунікаційних програм профілактики серед населення України.

Потребує докорінних змін система додипломної та післядипломної освіти. На часі впровадження системи безперервної медичної освіти лікарів.

Заслухавши та обговоривши доповіді учасників І Українського стоматологічного конгресу з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія», конгрес ухвалив підсумковий документ.

КОНГРЕС УХВАЛИВ:

1 З метою визначення поняття «інтегрована медицина та стоматологія» як окремого напрямку в медицині створити робочу групу, а згодом громадську організацію з відповідною назвою.

2 Рекомендувати МОН та МОЗ України реалізувати досвід вітчизняних експертів і міжнародних фахівців у галузі медичної/стоматологічної освіти щодо усунення невідповідностей вимогам ВФМО і ЄС у «Стандарті вищої освіти з фаху «Стоматологія», а саме:

- адаптувати навчальні плани і програми до міжнародних, що сприятиме реальному впровадженню академічної мобільності як студентів, так і викладачів та оптимізації організаційних аспектів освітнього процесу;
- клопотати перед МОН та МОЗ України в найкоротші терміни затвердити Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня за спеціальністю 221 «Стоматологія» та створити на його основі навчальний план та програми у галузі стоматологічної освіти;
- представити стандарти навчальних програм підготовки лікарів-стоматологів з питань інтегрованої медицини та стоматології, а саме післядипломної підготовки та магістерських програм, формування професійних компетентностей та здатність до розв'язання проблем пацієнта з урахуванням стану здоров'я порожнини рота і організму в цілому та використовувати знання в практичній діяльності.